

פניני השבוע

יו"ל לע"נ הרה"ח רבי ברוך בענדיט ב"ר משה נחום ליכטנשטיין זצ"ל

משגיח רוחני דישיבת "שער אליעזר" קרעטשניף

בעזה"ת, פרשת חיי שרה תשע"א

ואברהם זקן בא בימים (כ"ד – א')

מוסר גדול יוצא מזה, שצריך האדם לראות שבכל יום ויום מימי חייו יעשה טוב ולא רע, אז יש מציאות חיות לזה היום, "יראת ה' תוסיף ימים", כלומר, בכל יום ויום יש בו חיות מחמת מעשה הטוב שנעשה בהם, אבל "שנות רשעים תקצרנה", אפילו חי שנים רבות הרי נחשב כבר בחייו כמת, מאחר ולא פעל בהם טוב, וזהו "ואברהם זקן בא בימים" כל יום ויום היתה בו חיות ונעשה זקן.

השל"ה הקדוש זיע"א

ואברהם זקן בא בימים (כ"ד – א')

חז"ל אמרו (מסכת קנים) "זקני תלמידי חכמים כל זמן שמזקינין דעתן מתיישבת עליהן", נמצא שבכל יום ויום מוסיפין חכמה ודעת, ומזה נמשך שבזקנותם הם מלאים חכמה ודעת, וזה שמרמז כאן הפסוק "ואברהם זקן" - זה שקנה חכמה, "בא בימים" - היינו בריבוי ימים זכה לחכמה, כי כל זמן שמזקינים דעתן מתיישבת.

(דגל מחנה אפרים)

הקרה נא לפני היום ועשה חסד עם אדני אברהם (כ"ד – י"ב)

אליעזר היה בטוח שאברהם אבינו זכאי לחסד זה שיזמין הקב"ה לבנו את זיווגו ההגון, אלא חשש שמא בגללו, כי הוא השליח יתעכב הדבר, לכן התפלל לה' שיעשה חסד עם אדוניו ויקח רק אותו בחשבון, ולא יהיה עבדו גורם לעיכוב, אחר כך הוסיף אליעזר ואמר "ובה אדע כי עשית חסד עם אדוני" לאמור: לכשאצליח בשליחותי אדע ברורות כי זה רק מכח החסד שעשית עם אדוני ואני לא נקפתי אפילו אצבע לסיום המוצלח של הזיווג, הכל בחסד ובזכות אדוני אברהם.

(אור החיים הקדוש זיע"א)

וירץ העבד לקראתה (כ"ד – י"ז)

וברש"י "לפי שראה שעלו המים לקראתה", רק כששאבה רבקה לצורך עצמה עלו המים לקראתה, אך כשירדה לשאוב לצורך הגמלים נאמר: ותשאב, שהוצרכה להטריח עצמה, כי בקיום מצוות חייבים לעמול ולהתייגע ואין מקום לניסים.

(הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א)

אשר אנכי יושב בארצו (כ"ד – ל"ז)

בעוד שאברהם אמר "יושב בקרב", שינה אליעזר ואמר "בארצו", כי המשמעות של בקרבו היא שידע ברוח הקודש מה שמתחרש בקרב, וכדי שלא יהיה ללעג בעיניהם שינה ואמר "בארצו".

(הרה"ק רבי שלום מבעלזא זיע"א)

ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב (כ"ד – ס"ג)

בא לרמוז בזה שלעולם אל ימנע אדם עצמו מן התפילה ולא יאבד ולו אף רגע א' מהביטחון והתקוה שיושיענו ה', וכאמרם ז"ל "אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים", וזהו הרמז "ויצא יצחק לשוח בשדה" יצחק אבינו לימד אותנו לבל נתייאש ותמיד נתפלל ונבקש, ואף כאשר הוא "לפנות ערב" לעת המנחה והוא זמן אשר דינים שולטים בו, גם אז אל יתייאש כי לעולם תועיל התפילה.

(כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א)

ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב (כ"ד – ס"ג)

חז"ל למדו מכאן שיצחק תיקן תפילת מנחה שהיא לפנות ערב סמוך להערב שמש, ומכאן סמך למה שאמרו "לעולם יזהר אדם בתפילת המנחה שכן אליהו לא נענה כי אם בתפילת המנחה". ואע"פ שאברהם ויעקב גם הם תיקנו תפילת שחרית וערבית, מ"מ לא מצינו שנענו מיד, אבל בתפילת מנחה מצינו שיצחק נענה מיד, כי מן הסתם התפלל יצחק על הזיווג בעוד היות אליעזר בדרך, כי "על זאת יתפלל כל חסיד לעת מצוא – זו אשה". ולכן הלך להתפלל תפילה זו בשדה, שאם נתן לו הקב"ה שדה המוכן לזריעה ביתר שאת על שאר כל השדות כמ"ש (בראשית כ"ו י"ב) "ויזרע יצחק בארץ ההיא וימצא בשנה ההיא מאה שערים", קל וחומר שיתן לו אשה אשר יזכה איתה לזרע טוב וישר בעיני ה', ומיד כשהתפלל כתוב: "וישא עיניו וירא והנה גמלים באים", כי בשעת התפילה היה נותן עיניו למטה, ומיד אחר סיום התפילה נשא עיניו למעלה וירא כי נענה מיד, והנה גמלים באים נושאים את בת זוגו, ומזה למדו שביותר האדם נענה בתפילת המנחה, ולכן היתה תפילה זו סמוך להערב שמש, להודיע שעד שלא שקעה שמש של שרה זרחה שמש של רבקה, כדי שלא יחסר העולם נשים צדקניות אלו, שהם לעולם כגלגל חמה, וכדי שלא יחסר נר דלוק באהל וענן קשור עליו וברכת העיסה.

(כלי יקר)

וירא והנה גמלים באים (כ"ד – ס"ג)

נראה לפרש שיצחק אבינו ראה שעתידים לצאת ממנו ומרבקה דורות של גומלי חסדים, וזהו "והנה גמלים באים" גומלי חסדים באים בדורות הבאים.

(הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן זיע"א)

פניני השבת

שבת יש לו דין שמיטה ברוחניות שמוחלין לו חובותיו

ושבתה הארץ שבת לה' (ויקרא כ"ה – ב') פירש רש"י "כשם שנאמר בשבת בראשית", וצ"ב מה דמיון הוא שמיטה לשבת בראשית, וי"ל כוונת רש"י, שבאמת הם דומים זה לזה בכל ענין, כי ענין השמיטה הוא שמשמט כל חוב שיש על האדם, רק אם התובע מוסר שטרותו לבית דין קודם זמן השמיטה, אז הוי החוב כגבוי ואין השמיטה משמטת. וזה גם ענין שבת שבת קודש, דאמרו חז"ל (שבת ק"ח) דכל שומר שבת כהלכתו אפילו עובד עבודה זרה כאנוש מוחלין לו, והיינו כי שבת קודש יש לו דין שמיטה ברוחניות, שכל החובות שעשה האדם בששת ימי המעשה, שבת קודש משמטם.

(צמח צדיק)